APRIL
1 P Hugon, škof
2 T Frančišek Pav.
3 S Rihard
4 Č Izidor
5 P Vincencij
6 S Viljem
7 N 2. po Velik.
8 P Albert, očak
9 T Marija Egipt.
10 S Mehtilda
11 Č Leon I.

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations).

NAJSTAREJŠI IN NAJBOLJ PRILJUBLJEN SLOVENSKI LIST V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIŠKIH.

ŠTEV. (NO.) 67. CHICAGO, ILL., PETEK, 5, APRILA — FRIDAY, APRIL 5, 1940 LETNIK (VOL.) XLIX.

Naziji napovedujejo udarec - Škandinavija vznemirjena

Goering napovedal, da ima Hitler pripravljen udarec na zapadni fronti, za katerega bo dal povelje, ko bo čas zrel. — Drugi govorniki zagotavljali zmago in slikali sijajno življenje, ki čaka Nemce po vojni.

Berlin, Nemčija. — Hitler ima pripravljen na zapadni fronti za Angleže in Francoze hiter, odločilen udarec, — "Blitzkrieg," za katerega bo dal povelje, kadar bo videl, da bo čas zrel, da se konča vojna. Tako se je izrazil feldmaršal Goering v svojem govoru, ki se je oddajal to sredo po celi Evropi. Nekoliko prej sta se oglasila še dva druga vodilna nazija s podobnimi izjavami in z načrti, kaka bo Nemčija po končani vojni.

Prvi od teh dveh je bil propagandni minister Goebbels, ki je v torek zvečer povdarjal, da je nemško ljudstvo odločeno in, da se je tudi Führer tako izrazil, da bo v tej vojni doseglo najbolj sijajno zmago v zgodovini Nemčije. Drugi, ki je v obliki članka navduševal Nemce, pa je bil dr. Ley, načelnik nazijske delavske fronte in vrhovni poveljnik nazijske strankarske organizacije. Ta pa se je spravil na delo, da svojim rojakom nariše sijajno sliko o udobnem življenju, ki ga bodo uživali Nemci na račun Anglije in Francije, ko boste ti dve poraženi.

Goering je v svojem radio govoru izjavljal, da je bila vojna Nemčiji vsiljena, toda kljub temu, da je izvršila tak udarec na poljsko armado, da je to razbila v 18 dneh, in da "ta udarec bodo naši sovražniki težko pozabili." Podoben napad kakor na poljsko armado ima Nemčija pripravljenega tudi na Anglijo in Francijo, je dejal govornik. Ni pa omenil časa, kdaj se bo to podvzelo, češ, da ve za to le Hitler in, ko bo ta videl, da je čas zrel, bo dal povelje. Za ta odločilni dogodek ima Hitler mobilizirana vsa sredstva ter je Nemčija zavarovana na obeh krilih in v ozadju. Njene oborožene sile pa so združene v eno trdno skupino, ki je vsa obrnjena proti zapadu.

Dr. Ley pa je v svojem, gori omenjenem članku omenjal, da se bo življenjski standard nemškega ljudstva visoko dvignil po vojni, češ, da nemško pleme stoji po svoji vrednosti višje od drugih plemen ter mora kot tako imeti tudi boljše življenje. "Tudi mi hočemo biti bogati!" je vzkliknil ter dostavil, da bodo k temu bogastvu prispevali plutokrati, meneč s tem Anglijo in Francijo.

Obenem je Ley omalovaževal moč zapadnih držav, češ, da postajate že tako nervozni, da jokate kakor histerične ženske. Njih ljudstvo, pravi, se sploh ne mara bojevati, marveč ga priganja le vlada k temu. S tem podcenjevanjem sovražne sile deluje Ley direktno v nasprotstvu s Hitlerjevimi izjavami v knjigi "Mein Kampf," kjer se izrecno obsoja taka taktika kot skrajno nevarna, češ da dobi vojak napačen pojem o sovražniku ter je pozneje razočaran, ko spozna resnico.

BULLITT SE UMAKNIL

Odpeljal se v Evropo pred zasliševanjem.

—o—

Washington, D. C. — Zaslševanje ameriškega poslanika v Parizu, Bullitta, glede izjav, ki jih je podal, kakor ga dolže nazijske objave, je preprečeno. To zaslševanje so zahtevali nekateri člani kongresa in so povdarjali, da mora v ta namen ostati poslanik v Ameriki, kjer je bil točasno na počitnicah. Državni tajnik Hull pa je odredil, da se ima poslanik vrniti nazaj v Pariz, kakor je bilo prej določeno, in se je res tudi odpeljal z aeroplanom to sredo. Še prej pa je v neuradni izjavi ožigosal vsa nazijska "odkritja," da je on zapletal Zed. države v vojno, direktno kot laži.

—o—

MILWAUKEE DOBI NOVEGA ŽUPANA

Milwaukee, Wis. — D. W. Hoan je končal svojo županisko službo, ki je trajala nepretrgano celih 24 let. Pri volitvah, ki so se vršile zadnji torek, ga je premagal njegov oponent, 32 letni Carl F. Zeidler, po poklicu advokat. Zeidler je vodil svojevrstno volilno kampanjo, ki je Hoan, kot politik stare šole ne more razumeti, kakor se je sam izrazil. Dočim je Hoan po stari politični navadi v govorih pobijal nasprotnika in mu dajal razne priimke, je pa Zeidler nasprotno pretvarjal volilne shode v nekake zabavne prireditve, na katerih je kot izvrsten pevec tudi sam nastopal. Ker je sam mlad, je imel večino mladine za seboj, in, ker je lep fant ter povrhu še samski, ni čudno,da se je njegovim vrstam pridružilo mnogo žensk. Zeidler ne pripada izrecno k nobeni stranki ter tvorijo njegovi pristaši nekako politično skupino sami za se, dočim je dosedanji župan Hoan socijalist, vendar pa je bil pri izvajanju svojega programa oviran od velebiznesa, katerega zastopniki so tvorili večino v mestnem svetu.

—o—

RAJŠI SMRT KOT UJETNIŠTVO

London, Anglija. — Kot je v ponedeljek objavilo ministerstvo za informacije, si je poveljnik nekega nemškega podmornika raje izbral smrt kakor pa, da bi prišel v ujetništvo. Podmornik je bil od strelov močno poškodovan. Ostala posadka se je spravila v rešilne čolne, poveljnik pa se je odločil, da ostane na podmorniku, na kar se je z njim vred potopil.

—o—

'ŠIRITE AMER. SLOVENCA'

RUSKI POSLANIK PRI HULLU

Sovjetski poslanik imel dolg razgovor s Hullom.

—o—

Washington, D. C. — Tukajšnji poslanik sovjetske Rusije, C. A. Oumanski, je obiskal zadnji torek državnega tajnika Hulla ter je ostal pri njem nad eno uro. Ta obisk je bil daljši, kakor je bil dovoljen kateremu koli tujezemskem diplomatu v zadnjih letih. Po končanem razgovoru se je Hull izrazil, da je bilo med predmeti, ki so se razpravljali, vprašanje moralnega "embargo" proti Rusiji, ter je obenem povdaril, da bo ta "embargo" ostal v veljavi, četudi je vojna na Finskem končana. Tak "moralni embargo," namreč neuradno prepoved izvoza, je doslej proglasila Amerika proti tistim državam, ki so zakrivile kak nasilni napad, ter je točasno v veljavi tudi napram Japonski.

—o—

POLICIJA ODKRILA VELIKO SKRIVNOST

Chicago, Ill. — V uradu ekspresne družbe na Union kolodvoru je neki moški zadnji torek pustil zavoj, naslovljen na predsednika Nash-Kelvinator Corp. v Detroitu. Eden uslužbencev družbe pa je opazil na zavoju nekaj zelo sumljivega. Prvič je bil na njem napis, naj ga ekspresman ne odpre pod nobenim pogojem, drugič pa se je iz njega slišal neki šum, podoben tiktakanju. Bomba! Nič drugega ne more biti, in takoj je bila poklicana policija. Ta je previdno prijela zavoj in ga položila v posodo z vodo. Po petih minutah ga je enako previdno potegnila ven in nato z viškom previdnosti pričela odvijati papir. Ko je delo končala, se je pred očmi gledalcev zasvetil — nov radio. Šum, ki se je slišal, je prihajal iz baterije, zvezane z odprtim aparatom.

—o—

NEMČIJA POIZKUŠA SREČO

Dubrovnik, Jugoslavija. — Iz tukajšnjega pristanišča se je odpravila zadnji torek neka nemška tovorna ladja, naložena z bauksitom, ki ga Nemčija zelo potrebuje. Ladja je namenjena v Trst in bo to nekaka poizkusna vožnja, ali je ta pot varna pred angleško blokado. Če se bo poizkus obnesel, bo stopilo v akcijo še kakih 200 drugih nemških tovornih ladij, ki že od izbruha vojne stoje brezdelno v raznih italijanskih pristaniščih.

—o—

STRANKE SE NE SMEJO PREMENITI

Chicago, Ill. — Pri primarnih volitvah prihodnji torek bodo morali volilci ostati pri tisti stranki, pri kateri so glasovali ob županskih primarnih volitvah v februarju 1939. To določa državni zakon o primarnih volitvah.

MALI PETELINI SE KAVSAJO

Ženeva, Švica. — Poljske, kot take, ni nikjer in samostojnost Litvenije je enako izginila v ruskem "protektoratu." Oba petelina pa, dasi na ta način privezana, se kljub temu še vedno kavsata med seboj. Poljska vlada, ki posluje v izgnanstvu v Franciji, je poslala protest Litveniji, ker je ta sprejela mesto Vilno z okoliškim ozemljem od Rusije. Litvenija pa je zadnji torek dala odgovor, da je Vilna njeno ozemlje, ki pa ga je v 1920 Poljska nasilno vzela, ter torej ni imela nobene pravice do njega.

KRIŽEM SVETA

— **London, Anglija.**—Predsednik vzgojenega urada bo obiskal Pariz, da bo s tamkajšnjimi oblastmi izdelal načrt za ustvaritev ožjega stika med angleško in francosko šolsko mladino, zlasti, da bo ta spoznala drug drugega kulturo in jezik.

— **Šanghaj, Kitajska.** — Glasilo nove, od Japoncev kontrolirane kitajske vlade, je v torek izreklo ostro kritiko proti drž. tajniku Hullu, ker se je ta izrazil, da Amerika ne prizna nove vlade. List pravi, da celi svet zaničuje izjave ameriških državnikov.

— **Bern, Švica.** —Armadno vodstvo je izdalo v torek poziv pod orožje še nadaljnjim rezervistom, s čimer se bo armada povečala za več desettisoč mož. Vendar pa se pri tem povdarja, da ni nikakega vzroka za morebitno razburjenje.

—o—

PLINSKA DRUŽBA VRNE DENAR

Chicago, Ill. — Po odloku vrhovnega sodišča bo morala tukajšnja plinska družba znižati ceno za plin na tisto višino, ki je veljala pred okrog štirimi leti. Obenem je odrejeno, da bo morala povišek, nabran v teh letih, vrniti odjemalcem.

BOJI SE ZA NEVTRALNOST

Izjave v obeh zapadnih državah o poostritvi blokade se zdijo Škandinavcem nevarne za njih nevtralnost.

—o—

Kopenhagen, Danska. — Škandinavske države poslušapo z dokaj razburkanimi občutki zatrjevanje vodilnih osebnosti zapadnih zaveznic o poostritvi blokade napram Nemčiji. Skrbi jih namreč, da bodo one same v podobni meri prizadete, kakor bo Nemčija.

Norveška je razburjena vsled tega, ker obstoja možnost, da boste zapadni državi kršili njeno nevtralnost in napadali nemško ladje v njenih vodah. Vendar pa neki list tamkaj izraža upanje, da se kaj takega ne bo primerilo, češ, da bo Anglija izpreviđela, da s tako kršitvijo nevtralnosti več izgubi, kakor pa bi pridobila s tem, če bi Nemčiji onemogočila dovoz železne rude iz severnih švedskih rudnikov.

Švedska pa kaže celo še večji nemir, kar se je odražalo zlasti v govoru, ki ga je imel njen obrambni minister v torek zvečer. Dejal je: "Dokler so velike velesile zapletene v vojno na življenje in smrt, je naša usoda negotova. Nenadoma se lahko prikaže nova nevarnost in zato moramo biti pripravljeni." Dostavil je, da bo vodila Švedska strogo nevtralno politiko, ki ne bo dajala prednosti nobeni obeh bojujočih se strank.

NOV NADŠKOF V WASHINGTONU

Washington, D. C., je Vatikan pred kratkim povzdignil v nadškofijo in Most Rev. Mich. J. Curley iz Baltimore je bil imenovan prvim nadškofom. Slika kaže novega nadškofa, ko mu neki duhovnik poljublja prstan.

Iz Jugoslavije

Zagoneten slučaj priletne posestnice v Globočicah pri Kostanjevici, ki je bila v spanju zadavljena. — Huda nesreča železničarja, ko se je ponoči vračal domov. — — Smrtna kosa in drugo.

Zločin pri Kostanjevici

Novo mesto, 5. marca. — Na precej obsežnem posestvu v Globočicah pri Kostanjevici je vodila svoje gospodinjske posle z veliko vnemo in skrbjo 77 letna posestnica Marija Bratina, ki je bila med tamošnjimi ljudmi zelo priljubljena. Svoje lepo posestvo, h kateremu je spadal tudi obsežen vinograd, je starka obdelovala s pomočjo tujih ljudi in sorodnikov. Sicer pa je bila tudi petična starka napram tujim ljudem zelo nezaupljiva, in ker je stanovala sama v hiši, se je zvečer skrbno zaklepala, da bi bila tako varna pred vsakim presenečenjem.

V nedeljo, ko so šli ljudje k maši pri Sv. Križu, so pokojničine sovrstnice Bratinovo pogrešale v svoji sredi. Druga drugo so izpraševala, ali je morda starka zbolela. Nihče pa ni vedel o njej povedati kaj točnega, zvedelo se je le to, da so Bratinovo videli zadnjič v petek 1. marca. Ker pa starke le ni hotelo biti na spregled, so znanci in prijatelji pogledali skozi okno zaprte hiše in jo videli na postelji negibno. Odeja je bila razmetana. Starka je bila že nekoliko modrikasta po telesu, a znaki nasilja in borbe so bili vidni zlasti na vratu, ki je bil ves podplut. Zagonetka njene smrti je bila na ta način kmalu pojasnjena Starka je umrla nasilne smrti; ugotovljeno je, da je morilec prišel v hišo bogate posestnice skozi podstrešje v izbo, kjer je svojo žrtev v spanju zadavil.

V zvezi s tem so že včeraj na podlagi zbranih indicov aretirali nekega mlajšega posestnika iz vasi Osterc, ki se je s pokojno Bratinovo pred časom tožaril in napram posestnici tudi izgubil tožbo za večji znesek. On je bil tudi edini, ki bi prišel v poštev kot dedič, ker je bil menda kupec tretjine njene hiše, a dve tretjini bi mu pripadali po smrti. Gre za nekega Alojzija P. Orožniki so aretirali tudi njegovo ženo in brata ter vse tri oddali v zapor okrožnega sodišča v Kostanjevici.

—o—

Vlak ga je zadel

Sava, 5. marca. — Danes smo pokopali 43 letnega železničarja Antona Judeža, ki je v nedeljo zvečer postal žrtev železniške nesreče, Podal se je bil s Save popoldne v Zagorje in se je zvečer vračal po soteski domov. Šel je po progi in naenkrat ga je presenetil ljubljanski vlak, ki pelje tod mimo ob 19.15. Zmrzovalo je in Judežu je pri odskoku s proge bržčas spodrsnilo pa je padel pod lokomotivo, ki mu je odrezala nogo, ga zavlekla še kakih 20 metrov s seboj in ga strahovito razmesarila. Ker Judeža ni bilo domov ob uri, ko bi bil moral nastopiti službo, se je podal drugi obhodnik po progi in našel mrliča. Pokojnika so prenesli v mrtvašnico na Savi. Danes je bil pokopan ob številni udeležbi pogrebcev, katerim se je zlasti zasmilila njegova družina, saj je pokojnik zapustil vdovo in pet nepreskrbljenih otrok.

—o—

Nevarna bolezen

V vasi Boričevem na Dolenjskem se je pri nekem otroku pojavila nalezljiva bolezen "Menignitis," bolezen otrpnjenja možganskih open. Otroka so oddali takoj v bolnico. To je tretji primer te bolezni v Beli Krajini. En otrok je že podlegel. Tudi v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji so imeli malega bolnika iz Št. Jerneja, ki je tudi umrl.

—o—

Smrtna kosa

V Vurbergu pri Ptuju so pokopali dne 5. marca župnika in duhovnega svetnika, Alojzija Kokelja. Rojen je bil v Javorju pri Ljubljani l. 1868, v mašnika je pa bil posvečen v Mariboru l. 1893. Kaplanoval je v več krajih dokler ni l. 1904 prišel v Vurberg za župnika, kjer je služboval vse do svoje smrti. — V Ptuju je umrl Ferdinand Menih, dimnikarski mojster star 63 let.

—o—

S pipo povzročil požar

Nekoliko omejeni hlapec posestnika Ivana Cehner na Črnečki gori je pokladal živini, medtem pa kadil svojo priljubljeno pipo. Nesreča je hotela, da mu je goreča pipa padla v seno, ki se je vnelo in tako je nastal požar,ki je povzročil posestniku 110.000 dinarjev škode. Poleg hleva je ogenj uničil še vso zalogo krme, poljedelske stroje, vozove, skladovnico desk in zgorela je tudi velika pitana svinja.

—o—

Prekmurski milijonar umrl

V Budimpešti je kakor poročajo, umrl prekmurski veleposestnik Geza Hartner, v starosti 68 let. Pred vojno je bil poslanec gornjega dela Prekmurja v budimpeštanskem parlamentu. Po vojni je pa živel na svojem veleposestvu v gradu (Gornji Lendavi). V Budimpešto se je podal zaradi nevarne operacije na želodcu, pa mu ni bilo dano, da bi se bil zdrav vrnil domov. Njegov sin Ferdinand je župan v Murski Soboti. — Premoženje umrlega cenijo na več milijonov dinarjev.

—o—

Ali veste kakšne nagrade vam nudi letošnja kampanja "Am. Slovenca?"

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Naročnina:

Za celo leto	$5.00
Za pol leta	2.50
Za četrt leta	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	
Za celo leto	$6.00
Za pol leta	3.00
Za četrt leta	1.75
Posamezna številka	3.c

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak, Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Subscription:

For one year	$5.00
For half a year	2.50
For three months	1.50
Chicago, Canada and Europe:	
For one year	$6.00
For half a year	3.00
For three months	1.75
Single copy	3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtka dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Sile, ki rušijo

Angleški kulturni zgodovinar Dawson je v katoliški reviji "The Tablet" priobčil razmišljanja, ki nudijo oster vpogled v naš čas. Njegove misli so tele:

Med časom, v katerem je živel oče zapadne omike sv. Avguštin, in sedanjo dobo je dosti podobnosti, pa tudi velika razlika. Barbari, ki so porušili rimsko cesarstvo, so bili preprosti divjaki, sodobne prevratne sile pa razpolagajo z vsemi sredstvi znanosti in tehnike.

Časi sv. Avguština so žejali po krščanstvu, današnji oblastniki pa ga prezirajo, češ, da pomeni najhujši defetizem, ki ovira udejstvovanje sile in oblasti. V nasprotju s Kristusovimi blagri na gori blagruje sodobni svet močne in brezobzirne, ki bodo posedli zemljo. Zahteva pa ta nauk prav tako neomejene žrtve in popolno predanost vsakega človeka, kakor krščanstvo, pa za čisto nekrščanske cilje. Zato ima naš čas več podobnosti s časom, ki ga opisuje Skrivno razodetje, kakor pa z dobo propadajočega Rima, ki jo opisuje sv. Avguštin. Njegovi gospodarji niso taki od naslad razjedeni slabiči kakor je bil Neron, ampak naravnost svoje vrste asketi, ki vse svoje sile žrtvujejo za strahotni mehanizem sodobne civilizacije, katero postavljajo v službo uvelja'jenja neomejene oblasti. Njim ne primanjkuje zunanjih sredstev in notranjih pridobitev kulture, kakor starim despotom, in znajo razgibati v svoje namene ves svet.

Tako je danes celo človeški duh zasužnjen v slepo orodje demonične volje po oblasti. Svojčas je bila revolucija duhov povzročena po nekem človečanskem optimizmu napredka duha in poglobljenja etike v krščanskem smislu, danes pa so vsa območja človeškega duha podvržena nižjim nagonom, ki samo rušijo.

Ruski boljševizem na primer ne črpa svoje sile toliko iz Marxovih idej, kolikor iz dedne tradicije tistega sloja, ki se je udejstvoval v terorizmu in nihilizmu 19. stoletja. Za ta gibanja je značilno, da jih vodi nemorala, ki ji je vsako sredstvo prav za dosego svojih uničujočih namenov, kakor je izpovedal Bakunin sam. Vse je dovoljeno, čisto vse, tudi pobijanje nedolžnih v celih kupih. Če taka sredstva uporablja manjšina v svojem zmotnem fanatičnem idealizmu, to razumemo — nekaj posebnega pa je, da so taki nauki postali veroizpoved in praksa vlad samih, ki na tak način branijo nasilje in nepravičnost in so terorizem povzdignile v državno ustanovo. To je uradni totalitarizem na podlagi tehnike, ki izpodkopuje vsako etiko.

—o—

Še vedno resnično

Kakor vemo, je znani kulturni filozof Oswald Spengler v svojem delu "Propad zapada", ki je prvič izšlo l. 1918, napovedal sodobne diktature in tudi precej točno orisal, kakšne bodo. Vemo pa tudi, da so si v nekih bistvenih potezah enake, ali vsaj podobne vse diktature, kar jih je bilo in kar jih je. Tudi to ugotavlja Spengler. Malokomu pa bo znano, da se je z diktaturami pečal tudi slavni nemški pesnik Friedrich Schiller, ki je kot profesor zgodovine imel l. 1789 v Jeni predavanje o tej stvari. Schiller, ki je živel v času, ko je bila Nemčija razdeljena v neštetc malih državic, v katerih so vladali razni veliki in mali tirani (nekaj od njih je prodajalo Angliji za drag denar lastne najudanejše podanike za vojske v kolonijah), je sam na sebi doživel blagodati tega absolutizma in zato ni čudno, da je postal eden najbolj idealnih glasnikov svobode in človeškega dostojanstva v Evropi. Njegovo predavanje je imela za predmet špartanskega postavodajalca Lykurga. In še danes je zanimivo brati to kritiko Šparte, ki je pač vzor absolutistične vladavine za vse čase.

Schiller imenuje Lykurga največjega izenačevalca vseh časov, ki je s svojimi postavami državo zaprl pred vsakim zunanjim vplivom, da ne bi prodrl vanjo noben dih življenja in duha od zunaj. Schiller zavrača državo, ki se proglaša za edini in najvišji namen človeka in razen sebe ne pozna ničesar višjega. V Šparti — tako pravi, ni bilo nobene ljubezni, ne zakonske, ne materinske, ne otroške in tudi nobenega prijateljstva, kakor samo tovarištvo v telovadnici in na bojnem polju — vsi so bili samo državljani, ki niso poznali nobenih drugih odlik in kreposti, kakor samo državljanske. To se pravi, da so bila v tej državi neznana vsa osebna nravstvena čustva, vsi estetični interesi, vsako srčno nagnenje, ker so vzgajali ljudi samo v politično korist malika države. Otroka so že zgodaj vzeli staršem in ga vzgajali kot člana velike črede, v katerem so potlačili vsa čustva, vse strasti in vsako stremljenje po samostojnem mišljenju in življenju ter svobodnem udejstvovanju njegovih zmožnosti. Tudi gospodarsko je hotela Šparta živeti sama zase in samo z lastnimi sredstvi, tako da je bilo prepovedano imeti kakršen koli bodisi kulturni bodisi gospodarski stik s tujimi narodi. S tem je Lykurg zaprl vse prekope, skozi katere bi mogle prodreti v narod ideje ostalega človeštva; špartanska država naj bi v svojem omejenem egoizmu krožila večno samo okoli sebe. Dolžnost vseh državljanov je bila, da ostanejo to, za kar jih je naredil Lykurg, in da si ne pridobijo ničesar novega ter se ne dvignejo na višjo stopnjo. Neizprosne postave so skrbele za to, da bi tok časa ničesar ne izpremenil na državnem stroju. Da bi se ta ustava nikoli ne izpremenila, zato je bilo treba, da se napredek narodnega duha sploh ustavi. Če so torej v pohvalo Lykurga rekli, da bo Šparta živela samo tako dolgo, dokler se bo držala vsake besede njegove postavodaje, je to najhujše, kar so mogli o tej državi reči. Saj je ta postava pomenila neizogibno duhovno smrt naroda, ki se je sam oropal možnosti vsakega napredka in ki je maliku države doprinašal v žrtev svojo svobodo in ves razmah svojih človeških sil in čustev.

Kakor vidimo, Schillerjeve besede po preteku 150 let niso izgubile nič na aktualnosti.

KAKO SE IMAJO V KOLORADSKIH GORAH

Leadville, Colo.

Da bi drugod ne mislili, da smo v Leadville že vsi pomrli, ali da nas je zima stisnila, se moram pa jaz malo oglasiti in povedati, da nič takega se ni z nami zgodilo. Res pa je, da se prav redko oglašamo s kakim dopisom, zlasti še odkar nas je zapustil za vedno p.š Matt Jamnik in odšel po plačilo za svoja dela. Omenjeni je bil tudi zastopnik Amer. Slovenca in Novega Sveta. Zelo ga pogrešamo v naši naselbini, ker je bil dobra duša, za kar mu vsi želimo vse najbolje na onem svetu. Saj je večkrat rekel v svoji bolezni, da če mu Bog zdravje da, ali da bi vsaj nekoliko okreval od svoje bolezni, da bo nekaj dobrega napisal za v Amer. Slovenca ter pridobil za list še kakega novega naročnika. Če pa ne, je pristavil, pa naj bo kot Bog hoče. Tako je tudi bilo. Bog ga je poklical k sebi in ga rešil vseh zemeljskih nadlog in bolečin. Naj mu bo za vse tudi dober plačnik, vsem ostalim pa tolažba.

Naj še omenim,da smo imeli pri nas v Leadville lepe velikonočne praznike. Zima je že toliko se umaknila od nas, da ni bilo mraza in tako smo imeli na Veliko soboto zvečer vstajenje s procesijo. Bilo je jako ganljivo, ko so otroci, lepo oblečeni korakali v procesiji pred vstalim Zveličarjem. Srca so nam radosti poskakovala. Cerkev je bila za to slavnost nabito polna. — Po vstajenju je pa bilo spovedovanje za može društva sv. Jožefa, drugi da na Veliko noč so pa imeli skupno sv. obhajilo. Bilo je veliko mož in mladeničev, ki so se udeležili te lepe pobožne vaje in slavnosti.

Še to naj omenim, da so nas za nekaj tednov zapustili nas g. župnik in odšli v sončno Kalifornijo, da se tam malo odpočijejo od prevelikega dela v velikem tednu in naberejo novih moči in telesnega zdravja, da bodo mogli še naprej uspešno delovati v vinogradu Gospodovem. — Tudi bolnike imamo, ki jim pa želimo skorajšnjega okrevanja in trdnega zdravja. — O priliki se še kaj oglasim.

Poročevalka

—o—

SMRT KOSI OB PACIFIŠKI OBALI

San Francisco, Calif.

List za listom pada. — Še se ni dobro posušila gomila za pokojno Mrs. Šterbenk, za katero žaluje njen soprog in nje dva odrastla sinova, kakor tudi njena sestra Mrs. Slanc in da se tako izrazim, cela slovenska naselbina v San Francisco, kajti kakor naša Mrs. Slanc, tako tudi njena pokojna sestra nista nikoli odrekle sodelovanja pri naših narodnih ali društvenih prireditvah, pa nam je zopet zapel mrtvaški zvon. Smrt nam je zopet pobrala enega naših starih naseljencev v San Francisco. Umrl je Mr. Anton Fink, doma nekje od Novega mesta. Pokojnega rojaka se lahko mnogi rojaki spominjajo, saj je bil svoj čas oskrbnik naše dvorane. Oba omenjena pokojna sta spadala k tukajšnjima samostojnima društvoma in pokojna Mrs. Šterbenk tudi k društvu St. Francis KSKJ. Naj počivata v miru.

Z velikim užitkom smo poslušali slovensko petje na Veliko soboto popoldne na tukajšnji radio postaji, ki se je glasilo iz New Yorka. — Zahvaliti se moramo v prvi vrsti Amerikanskemu Slovencu, ki nam je ravno zadnji dan prinesel to vest. Potem so pa telefoni bili zaposleni, da je bilo kaj, češ, danes bomo pa poslušali slovensko petje po radio. Samo škoda, da je bilo samo za 15 minut. Petje je bilo sto odstotno razločno in tudi pozdravni govor. Vse nam je bilo v največjo zadovoljnost in je v veliki meri pripomoglo do večjega velikonočnega veselja in najboljšega razpoloženja, kar je umljivo,saj smo ravno Slovenci tako malokedaj deležni, da bi poslušali na radio našo milo in tako lepo slovensko pesem. Mogoče da bomo kedaj v prihodnjosti bolj srečni. To je namreč, če bi naš č. g. župnik Vodušek nastopili na radio s svojim cerkvenim zborom. — Tu mi pride na misel naš pokojni predsednik Združenih držav Taft, ki se je ob priliki, ko je bil deležen gostoljubnosti mesta San Francisco, izrazil: To je mesto, ki zna kako. (This is a City that knows how). — Mi pa rečemo: G. Vodušek so, ki znajo petje voditi. — Sedaj je v resnici lepo poslušati krasne slovenske pesmi. In na Veliko noč je bilo nekaj krasnega. Tako velik zbor, menda okrog 50 glasov. Ko so nam zapeli Alelujo, je bil to višek ginjenosti. Skoro bi rekli, da je bilo kar preveč naenkrat za nas, ki smo toliko let pogrešali naših milih slovenskih pesmi.

Dne 13. aprila, v soboto zvečer pa priredi naš cerkveni pevski zbor prvo veselico s plesom v tukajšnji Eagle dvorani na Golden Gate Ave. V tej dvorani smo namreč Slovenci pred depresijo vsako leto prirejali našo običajno vinsko trgatev. Ves čisti dobiček te veselice je namenjen za nabavo novih orgel v tukajšnji naši cerkvi. Naša dolžnost je, da se omenjene prireditve udeležimo in s tem pokažemo, da smo pri volji našemu cerkvenemu zboru pomagati.

J. B.

—o—

ŠE VEDNO JE ZIMA V PENNI

Johnstown, Pa.

Za malo prostora bi prosila v priljubljenem listu Amer. Slovenec, da bi priobčili teh mojih nekaj vrstic. Ne vem kaj bi počela, ko bi lista vsaki dan ne dobila, tako zelo se mi je priljubil. — Ravno ko to pišem, zunaj brije mrzla burja, kot o božiču in prav nič ne izgleda, da je velikanoč že za nami. Moram pa priznati, da v cerkvi sv. Ane, je bilo za velikonočno nedeljo prav lepo. Naša pevke so krasno prepevale veselo Alelujo in Frank Zupan je prav lepo igral na orgle. Vsa čast jim!

Nič dobrega se ne sliši po svetu in tudi tu pri nas je skoro tako. Smrt nas obiskuje, veliko jih je že pobrala v tukajšnji okolici. Z delom gre pa tudi le prav počasi. — Pričakujemo, da bo začel kmalu regrat rasti in ga bomo hodili nabirat. To bo prineslo malo spremembe med nas in bomo vsaj rekli, da se je začela pomlad.

Sedaj naj pa še malo potožim svoje težkoče. Dne 9. februarja sem padla na ledu in si zlomila levo roko. Šest tednov je od tedaj, pa še ne morem zagrabiti za delo s to roko. Ob tej priliki se moram lepo zahvaliti društvenicam Krščanskih žena in mater, ki so me pridno obiskovale in me razveselile z lepim darom. Kaj takega nisem pričakovala ter sem bila ginjena nad toliko prijaznostjo in radodarnostjo. Vidim, da je še mnogo dobrih src med nami, ki se spomnijo človeka, ko je v nesreči. Hvala vam lepa drage sosestre, tudi jaz vas ne bom pozabila. Hvala lepa tudi Father Čadoniču, ki so me tudi med boleznijo prišli obiskat ter hvala sestram Kenny, Lindič, Lovshe in Kuzma, ki so me vse obenem obiskale in prinesle dar. Hvala tudi sestri Stušek in Mrs. Mevc, ki mi je poslala toliko lepih knjig za brati, s katerimi sem si krajšala čas. Tudi članicam podružnice Ženske zveze se zahvalim, ki so me obiskovale in tudi plačale za me asesment za dva meseca. S tem so pokazale resnično sestersko ljubezen; in sestra podpredsednica mi je poslala lepo karto, kakor tudi sestra Svigel. — Vsem naj Bog poplača, kar ste mi dobrega storile v moji bolezni!

Mrs. Louis Novšak

—o—

PREHUDO JE BILO

Ko so Nemci zavojevali Poljsko, so mnogo Poljakov preselili v notranjost Nemčije ali pa v koncentracijska taborišča. Težko je pustiti svojo domačijo, pa naj bo že taka ali taka. Dogodek, ki se je dogodil v Poznanju, nam priča, tako težko je zapustiti kraj, kjer si preživel leta in leta.

Nek poznanjski brivec je moral pustiti vse in iti, kamor je velela višja sila. V njegovo hišo se je naselil nek Nemec in prevzel tudi njegovo obrt. Prejšnjemu gospodarju se je stožilo po domu in posrečilo se mu je, da je pobegnil. Prišel je v Poznanj utrujen, bradat in kosmat. Stopil je v svojo hišo, se dal obriti, potem pa je pozorno ogledoval predmete v brivnici. Nenadoma je segel v žep po samokres in na mestu ustrelil svojega naslednika. Ko je prišla policija, je našla notri v sobi samo dvoje trupel.

—o—

'ŠIRITE AMER. SLOVENCA'

Dogodki med Slovenci po Ameriki

Dve vesti z Willarda

Willard, Wis. — Ko sem se minuli teden vračal proti Gormansu, sem srečal vso zasoplo go. štorkljo in jo vprašal kam tako hiti, ali kje je bila, pa mi je odgovorila, da je bila pri družini Mr. in Mrs. Anton Prebil, kjer je pustila za spomin prav zalega fantiča. Povedala je še da sta mati in dete zdravi, kakor tudi, da je sedaj vedno na potu in da je že zopet drugam povabljena. — Potem sem se namenil obiskati Mr. Ludvika Perushека, a ko se bližam hiši, slišim veselo petje. Postojim in poslušam ter zaslišim med veselim vzklikanjem tudi "Happy Birthday." Ko vstopim, slišim veselo pozdravljanje, na mizi pa lep kejk. Seveda sem vprašal kaj vse to pomeni, pa mi povedo, da Mr. Perushek slavi svoj rojstni dan. Ustavil sem se potem za delj časa v veseli družbi in tudi jaz izrekel svoje častitke Mr, Perusheku, katere tudi tukaj ponovim. Še na mnoga leta. —

X.

—

Slovenski pionir v Jolietu umrl

Joliet, Ill. — Tukaj je preteklo soboto po dolgi bolezni umrl dobro poznani slovenski pionir Štefan Stanfel z North Chicago Street, ki je dočakal starost 80 let. Pokojni je bil doma iz fare Dragatuš na Dolenjskem. Bil je ustanovnik in prvi blagajnik KSKJ ter med ustanovitelji tukajšnje slovenske fare sv. Jožefa; bil je tudi ustanovni član društva sv. Družine št. 1, DSD., član dr. sv. Martina NVKJ in podporni član dr. sv. Frančiška št. 29, KSKJ. Zapušča dva sina, šest hčera in veliko vnukov in vnukinj. Pogreb se je vršil zadnjo sredo 3. aprila pod v o d s t v o m Težakovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Jožefa in od tam na pokopališče. — Ostalim sožalje, pokojniku pa R. I. P.

—

Vesel dogodek

So. Chicago, Ill. — Vile rojenice so te dni obiskale družino Mr. in Mrs. Anthony Skull ter jim prinesle v dar brhko deklico. Mr. Skull je tukaj dobro poznani rojak, poznane in ugledne Skuljeve družine iz Jolieta, mati je pa hčerka tukaj dobro poznane Španoce družine. Častitke!

—

Novi državljani v Kansas City

Kansas City, Kans. — Državljanksi papir so zadnje dni dobili sledeči Jugoslovani: Anton Korošec, Joseph Zagar, Štefan Količ, Antonija Pintar, Marija Anzičeк, Marija Sejčen, Eva Pavlin, Alojzija Lavrič, Katarina Maderčin, Mili Maderčin, Marija Pavlin, Alojzija Rahija in Agnes Lipovac.

TARZAN IN OGENJ V THORU (88) (Metropolitan Newspaper Service) **Napisal: Edgar Rice Burroughs**

"Kaj boš pa napravila z Jannette Burton?" je vprašal Tarzan kraljico. Ko je slišala Ahtea izgovoriti Jannettino ime, so se ji oči zabliskale sovraštva, kajti deklico bi bila najraje takoj umorila in ravno je hotela izreči obsodbo, ko se je nagnil k njej Kitajec in ji nekaj rekel.

"Ta krivogledi kitajski izdajalec jo zopet ogreva za novo krvoločnost," je vzkliknil Perry, ko je videl, da se je Ahtea Kitajcu nasmehnila in rekla: "Jannette ostane pri meni v palači. Ona bo še nekaj časa živela v moji bližini in jaz se hočem naslajati nad njenim trpljenjem."

"Naslajati se hočem posebno nad tem," govori dalje kraljica, ko boš ti Tarzan pognil pod mogočno roko silnega Mungo v areni." Komaj viden smehljaj je spreletel tudi Kitajca, Ahtea je pa nadaljevala proti Tarzanu: "Tvoj dvoboj z Mungo, bo pripravljen v moje največje veselje."

"Dokler pa niso vse priprave v redu, bote vsi skupaj odpeljani v oddelek kjer so sloni in bote tam delali," reče Ahtea, nakar pokliče Munga in mu naroči, naj vse razum Jannette odpelje v oddelek za slone, kjer naj jih prevzame v svoje varstvo Rutah, ki je vodja tamošnjih sužnjev.

POZOR! Poglej na številke poleg naslova in imena. Ako ti je naročnina potekla, obnovi jo in pomagaj listu!

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Vstanovljena 29. novembra 1914.

v Zedinjenih Državah Severne Amerike. **Sedež: Joliet, Ill.** Inkorp. v drž. Illinois 14. maja 1915.

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 429 N. Chicago St., Joliet, Ill.
1. podpredsednik: Joseph Klepec, 903 Woodruff Rd., Joliet, Ill.
2. podpredsednik: Kathrine Bayuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.
Tajnik: Frank J. Wedic, 301 Lime Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: Paul Laurich, 414 No. Broadway St., Joliet, Ill.
Blagajnik: John Petrič, 1004 N. Broadway St., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Anzelm Murn, Willard, Wis.
Načelnik publikacijske propagande DSD.: Rev. Aleksander Urankar, OFM., 1852 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin J. Ivec, 452 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, 1748 W. 21st St., Chicago, Ill.
Joseph L. Drasler, 1025 Wadsworth Ave., North Chicago, Ill.
Joseph Jerman, 20 W. Jackson St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpsburg, Pa.
Mary Kremesec, 2323 So. Winchester Ave., Chicago, Ill.
John Nemanich, 650 N. Hickory St., Chicago, Ill.

Predsednik Atletičnega odseka: John Rolih, 528 Bluff St., Joliet, Illinois.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd, Ch.cago, Ill.

Do dne 1. januarja je D. S. D. izplačala svojim članom in članicam, ter njihovim dedičem raznih podpor, poškodnin in posmrtnin, ter bolniških podpor v znesku $191,663.22.

Sprejema se člane in članice od 16. do 55. leta. V mladinski oddelek pa od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se lahko za $250.00, $500.00 in $1000.00. Izdajajo se različne certifikati "Whole Life", "Twenty Payment Life", in "Twenty Year Endowment". Vsaki certifikat nosi denarno vrednost, tudi Centralna bolniška podpora. Družba sv. Družine 113.53% solventna.

Rojaki(inje)! Pristopite v njeno sredo.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na Glavni Urad — 301 Lime St., Joliet, Illinois.

IZ URADA GL. PREDSEDNIKA D. S. D.

Joliet, Illinois.

CENJENO ČLANSTVO!

Odkar je glavni odbor dal v javnost potom glasila, da v letošnjem konvenčnem in obenem jubilejnem letu, ko naša katoliška podporna organizacija DSD. slavi petindvajsetletnico delovanja med katoliškimi Slovenci, da ji v tem jubilejnem letu pridobimo toliko novega članstva, da bo obveznost zavarovalnine znašala $250,000.00, ali v besedah četrt milijona dolarjev nove zavarovalnine. To naj bo naš jubilejni dar naši dobri organizaciji.

Pred zadnjo izdajo glasila smo brali v njem lepe dopise od društvenih tajnikov, ki splošno odobrujejo sklep glavnega odbora, ko je napovedal omenjeno jubilejno kampanjo v dobrobit DSD. V tej izdaji glasila se je oglasil tajnik sobrat Barbich, od društva štev. 1, DSD., potem sobrat John Denša, tajnik društva sv. Ivana Krstitela štev. 13 iz Chicage, dalje tudi sobrat Nicholas Pavlakovich, tajnik društva štev. 14 iz East Pittsburgha, Pa. Vsi so s tem odobravali letošnjo kampanjo in tudi obljubili, da bodo s svojimi močmi delovali in vodili uspešno kampanjo za pridobivanje novega članstva ter s tem pripomogli napolniti predpisano kvoto $250,000.00 zavarovalnine, odobreno po glavnem odboru DSD.

V zadnji izdaji našega glasila smo pa čitali obširen članek priobčen po našem pionirju in prvemu glavnemu tajniku DSD. ter sedanjemu glavnemu podpredsedniku sobratu Joseph Klepcu, ki nam je v tem članku marsikaj zanimivega povedal o začetku te lepe organizacije. Med drugim je omenil tudi to, kako ni bilo denarja in da niti uradniki niso dobivali nobenih nagrad. Poleg tega pa morali še tu in tam rabiti svoj lastni denar, ko smo letali okolu za novimi člani in jih privabljali v novoustanovljeno katoliško podporno organizacijo, kar je vse gola resnica. Iz tega namena se jaz tem potom vsem tem vnetim dopisovalcem najprisrčneje zahvalim in upam, da se ne bodo utrudili pisati lepe in vzpodbudne ter pomenljive članke v našem glasilu, ko gre za napredek naše slavne DSD.

Nadalje bi tudi rad priporočal, da bi se društva ne ozirala vse samo na tajnike ali ostale društvene odbornike ali odbornice, češ, naj oni sami delajo, ako hočejo pomnožiti članstvo pri svojem društvu. Tako delovanje bi ne kazalo sloge in bi tudi ne imelo veliko uspeha. Pač pa vsi člani in članice morajo pomagati svojim društvenim odbornikom, potem lahko pričakujemo zadovoljiv uspeh kampanje. Torej vsi združeni, od glavnega predsednika, pa do najzadnjega člana ali članice, vsi moramo skupaj delovati, če čemo da zmagamo in postavimo našo slavno DSD "Over the top". — Zato predragi mi sobratje in sosestre, obrnimo se do naših sosedov in prijateljev, ki še niso člani in članice te naše lepe organizacije, ki nudi poleg smrtnine tudi bolniško podporo, poškodnine in operacije, katere točno izplačuje že celih 25 let.

S sobratskim pozdravom,

GEO STONICH, *gl. predsednik DSD.*

ČE DRUGI LAHKO - ZAKAJ NE BI JAZ?

To vprašanje si zastavi tudi ti dragi čitatelj tega lista! Pomisli, v tvoji bližini živi najbrže kaka slovenska družina, katere prijatelj si ti. Ali si se že katerikrat prepričal če tudi tam čitajo "Am. Slovenec"? Ako ne, lepo priliko imaš, da stopiš do njih, predstavi jim "Am. Slovenca" in pridobi jih, da si naroče slovenski katoliški dnevnik. S tem boš storil veliko dobro delo sebi, svojemu prepričanju, pa tudi za svojo vero, katero izpoveduješ. Odloči se in napravi to predno bo zaključena letošnja kampanja tega lista. Stori to pa če le moreš, še danes! Kar lahko storiš danes, ne odlašaj na jutri! Zapomni si to in korajžno na delo!

JUBILEJNA KAMPANJA DSD.

traja skozi vse leto 1940.

Zaključi se 31. decembra 1940

KVOTA JE $250,000.00 ALI EN ČETRT MILIJONA DOLARJEV ZAVAROVALNINE. TA KVOTA SE MORA DOSEČI, PREDNO SE BODO IZDALE POSEBNE NAGRADE.

VAŠA DOBRA VOLJA IN NEKOLIKO POŽRTVOVALNOSTI DO DRUŽBE SV. DRUŽINE, BOTE VAM PRIDOBILE TE NAGRADE:

1. Prva nagrada je **brezplačno potovanje v Florido za dve osebe.** Če zmaga žena, lahko vzame moža s seboj; če zmaga mož, pa vzame lahko ženo s seboj.

2. Druga nagrada je krasen **Electric Refrigidere.**

3. Tretja nagrada je krasen **R. C. A. Consulor Radio.**

4. Četrta nagrada je **ženska ali moška ura (Wrist Watch).**

5. Peta nagrada je **Electric Mix Master.**

6. Šesta nagrada je lep **bicikil,** za dekleta ali pa za fanta.

— Za slučaj da bi kdo mesto nagrad v blagu rajši gotovino, mu je ista na razpolago v znesku, kolikor bi blago stalo.

— Za slučaj da dva dobita enako število, sta oba upravičena do enakih nagrad.

NA DELO IN PRIDOBIVAJTE NOVE ČLANE, DA ZMAGATE V JUBILEJNI KAMPANJI! PRILIKA JE VAM DANA!

Ako rabite kakih navodil in pojasnil se obrnite na glavnega tajnika sobr. g. Franka J. Wedica, ki jih bo vam z veseljem podal.

CENZUSOV URAD VPORABLJA TOLMAČE PO POTREBI

"Največjo težavo za Cenzusove poizvedovatelje ob letošnjem ljudskem štetju bodo brezdvomno tvorile jezikovne razlike, ko obiščejo soseščine, kjer večina ljudi govori le malo angleški," izjavlja Dr. Leon E. Truesdell, glavni statističar oddelka za ljudsko štetje v federalnem Cenzusovem uradu. "Drugače ne pričakujemo nikakih posebnih težkoč ob nabiranju informacij, ki se zahtevajo v odgovor na uradna vprašanja glede Cenzusa."

"Pravzaprav," dodal je, "imamo razlog pričakovati v mnogih slučajih večje in bolj dobrohotno sodelovanje s strani tujerodnih skupin nego od tukaj rojenih Amerikancev. Na primer, res je sicer, da je tekom teh zadnjih let razmeroma le malo število ljudi prišlo iz tujih dežel, da se tukaj naselijo, mnogi pa izmed teh so prišli iz pokrajin, kjer je bilo takorekoč vse, kar so govorili, delali in celo mislili, podvrženo strogemu vladnemu nadziranju. Izpraševali so jih tam o zadevah, ki so od daleč bolj osebnega pomena, izpovedujoče in tajne kot ona vprašanja, ki se zahtevajo za ljudsko štetje v tej deželi. Oni so navajeni na vprašanja.

"In zato, ko se zavedajo povsem neosebnega značaja naših vprašanj ob Cenzusu in ker jih je naša vlada izrecno zagotovila, da njihovi odgovori ostanejo zaupni in se ne bodo razodeli niti kaki drugi vladni oblasti v take svrhe, kot je plačevanje davkov, kakršnasikoli preiskava ali regulacija, so zares srečni, da imajo priliko sodelovati s Stricem Samom, ko hoče dobiti pregled o gospodarskih in ljudskih razmerah."

Da premaga jezikovne težkoče ob naštevanju tujejezičnih skupin, bo Cenzus Bureau pri izbiranju svojih 120,000 naštevateljev (enumerators) marsikje vpošteval one, ki znajo tuje jezike. Na primer v okraju, kje nemški jezik prevladuje, bo štev. uradnik tak človek, ki ima nemško ozadje in zna dobro govoriti nemški. Enako bo seveda v okrajih, kjer ta ali ona tujejezična skupina prevladuje.

V mešanih soseščinah ni seveda mogoče, da bi štev. uradnik govoril vse jezike. Tam, kakor Dr. Truesdell razlaga, ima Cenzusov uradnik pravico vporabiti otroke ali druge člane družine, ki govorijo angleški, da mu služijo kot tolmači, ali pa vporabiti uradne tolmače, ki so nastavljeni od Cenzusovega urada in ki so, ravno tako kakor štev. uradniki, zapriseženi, da bodo strogo varovali tajnost o vseh informacijah, podanih ob Cenzusu.

"Ljudje se nimajo bati, da bo javnost količkaj izvedela za njihove osebne zadeve," zagotovil je Dr. Truesdell. Cenzus Bureau se ne mara vtikati v osebne zadeve posameznikov in se zanima za podatke posameznikov le zato, ker ti podatki tvorijo podlago za statistike, ki naj pokažejo natančno stanje dežele in njenega ljudstva. Imena in naslovi se nikdar ne prilagajo statistikam Cenzusa. Števci in tolmači, kakor tudi vsi drugi uradniki Cenzusovega urada, toliko oni v Washingtonu, kolikor oni na delu širom dežele, morajo položiti slavnostno prisego, da ne bodo nikdar razodeli nikakih zaupnih Cenzusovih podatkov, ki bi jim prišli na znanje. Zakon nalaga stroge kazni, ako kdo prelomi to zaobljubo."

Ljudsko štetje l. 1940, ki se izvede kot del Šestnajstega Desetletnega Cenzusa Združenih držav, začelo v večini krajev širom dežele dne 2. aprila. Vsaka oseba v vsaki hiši, vsak stanovalec v kakem zavodu, vsak vojak in mornar — sploh vsakdo 132,000,000 (kot jih cenimo) ljudi v tej deželi—bo povabljen, da pove nekatere podatke o samem sebi in o svojih opravkih.

Tujerodni posamezniki in državljani inozemskega izvora imajo svoje vpravičeno mesto v Združenih državah Amerike. Deželą mnogo dolguje njim in njihovi dobri volji boriti se in trpeti za njo. Zapiski ameriške zgodovine so polni imen tujerodnih patrijotov, ki so živeli in umrli za Združene države, in dandanes tujerodni ljudje moškega in ženskega spola ali njihovi otroci, kot profesijonalni ljudje, obrtniki, poljedelci ali delavci v industriji in trgovini, prispevajo velikansko k napredku te dežele.

Podatki Cenzusa so dokaz teh prispevkov. Po ljudskem štetju l. 1930 je Cenzus Bureau izdal razne zanimive publikacije. Ena izmed teh "Socijalno-gospodarska razporeditev zaposlenih delavcev v Združenih državah" pokazuje, da izmed 2,945,797 oseb, zaposlenih v profesijonalnih poklicih vsake vrste širom dežele, je bilo 287,243 tujerodnih belokožcev. Od 9, 665,540 "lastnikov, upraviteljev in uradnikov" (vštevši lastnike farm in najemnike ,trgovce na debelo in drobno in druge), je bilo 1,263,-289 tujerodcev. Izmed pisarniških uradnikov in sličnih delavcev v vsej deželi skoraj po eden izmed enajstih je bil tujerodec; izmed izurjenih delavcev in preddelavcev skoraj po eden izmed petih; izmed polu-izurjenih, približno po eden izmed petih, in izmed neizurjenih delavcev, poljedelskih delavcev, dninarjev v tovarnah in na gradnjah, služinčadi in enakih, skoraj po eden izmed vsakih šest.

Od 48,829,920 delavcev, zaposlenih v l. 1930 v Združenih državah za zaslužek (tukaj rojenih, tujerodnih belokožcev in črncev) je bilo 7,411,127 tujerodnih belokožcev. To je po eden izmed vsakih sedem delavcev.

S sodelovanjem miljonov Amerikancev, ki so se rodili v inozemstvu oziroma, ki so sinovi in hčerke priseljencev, bo 1940 Cenzus razodel današnje stanje tujerodnih stanovalcev Amerike.

Zahvala

V listu A. S. je bilo že parkrat na kratko poročano o smrti tuk. slov. naseljenke,

†

MRS. JOHN SKUBIC,

a nobenkrat ne prav točno.

Kot soprog si torej štejem v dolžnost, da prejšnja poročila vsaj delno potrdim ter dodam toliko, da bo odgovarjalo resnici.

Moja pok. žena je bila rojena v vasi Gor. Brezovo, fara Višnja gora. Njeno samsko ime je bilo Rus. Rojena je bila dne 11. nov. 1888.

Pred kratkim časom, šele, je obolela in morala je v bolnico v "More hospital" v Eveleth, kjer je bila operirana na slepiču dne 23. feb. 1940.

Operacijo je sicer prestala, a usoda je pa zahtevala, da se mora Terezija ločiti od svoje družine, ki jo je tako goreče ljubila. Božja dekla jo je poklicala pred Sodnika dne 25. istega meseca, torej čez dva dni po operaciji.

Bila je članica dr. Marije Pomagaj štev. 164, KSKJ., in to je edino podporno društvo, h kateremu je spadala.

Dalje je bila članica še treh društev kot dr. Krščanskih mater, Oltarnega društva Srca Jezusovega ter reda sv. Frančiška.

V imenu svojih sinov in hčerke se želim na tem mestu zahvaliti vsem skupno. Vsem, ki ste jo obiskali v bolnici ter vsem, ki ste jo prišli kropit ter moliti, večer pred pogrebom, kot našemu župniku Rev. Pirnatu, članicam Oltarnega društva, članicam dr. Mar-Pomagaj, Krščanskim materam ter Marijini družbi, kamor spada hčerka.

Dalje vsem, ki ste darovali za sv. maše, v prvi vrsti čč. frančiškanom v Lemontu, ter vsem drugim. Ravno tako za krasne darovane vence na krsto rajnici, kakor tudi vsem, ki ste šli v sprevodu, korakaje in s karami, posamezniki, kakor tudi več avtomobilov rudokopne družbe Oliver M. Co.

Vsa čast pa našemu župniku, g. Al. Pirnatu, za opravljeno sv. mašo zadušnico, kateremu sta asistirala naš g. kaplan Kuras in g. pom. župnik na Virginia, Minn., Kaušek (Evelethčan), na dan pogreba.

Pokojnica zapušča v starem kraju 3 sestre in eno v Penna, ter strica v Montani.

Ponovna hvala vsem gori omenjenim, Tebi pa, ljubljena žena in mati, želimo, da se spočiješ v Bogu od trudapolnega dela po zapovedih božjih.

Žalujoči ostali: JOHN, soprog; JOHN, JOE, STANISLAV, LOJZE, sinovi; ROZIE, hčerka.

Eveleth, Minn., 1. aprila 1940.

RAZNOTEROSTI

VELIK POMEN ULTRAVIJOLETNIH ŽARKOV

Da imajo ultravioličasti žarki velik pomen za vsa biološka dogajanja, je že davno znano. Pred kratkim je prof. Stöger poročal o novem postopku, po katerem je mogoče s temi žarki doseči hitrejšo celitev ran.

Stöger je pri svojih poskusih obseval rane, ki so bile pokrite po starih načinih s perujskim balzamom, z živosrebrno svetilko in je pri tem opazil, da so se v kratkem času zacelile tudi prav velike rane, ki so se prej le s težavo zdravile. Zanimivo in spočetka nerazumljivo je bilo to, da je dosegel isti učinek tudi tedaj, če ni obseval neposredno rane, temveč perujski balzam, preden ga je dal na rano. To je bilo seveda velikega pomena, ker se je zdravljenje s tem poenostavilo. Domnevajo, da nastajajo v balzamu po obsevanju vitaminom podobne snovi, ki so deloma gotovo že doslej pomogle balzamu do zdravilnega učinka.

NEČAK CESARICE IZ ANAMA POSVEČEN V MAŠNIKA

Dne 2. februarja leta 1861 je bil francoski misijonar pater Teofan Venard na povelje anamskega cesarja Tuduka zaradi svoje vere umorjen. Dne 2. maja l. 1909 je bil ta mladi mučenec prištet med blažene; to je bilo vprav sto let za tem, odkar je p. Venard v St. Loupsur-Thouetu zagledal luč sveta. Kri mučencev je seme za nove kristjane. Po hudih in težkih žrtvah se je katoliška vera v Anamu razširila in zdaj je celo član cesarske hiše prejel mašniško posvečenje!

Mladi anamski novomašnik iz reda dominikancev pater Teofan Bun-Doung je sin sedanjega predsednika cesarskega tajnega sveta in nečak anamske cesarice. Pred nekaj leti se je spreobrnil v katoliško vero in si je izbral redovniški poklic. Iskreno si je želel, da bi smel biti v mašnika posvečen v rojstnem kraju blaženega mučenca Teofana Venarda na Francoskem. Pretresljivi cerkveni slovesnosti, ki jo je opravil škof iz Poitiersa msgr. Lebens, so prisostvovali mnogi cerkveni in posvetni odličniki. Mašniška oblačila, ki jih je imel novomašnik pri maši, je darovala njegova teta anamska cesarica.

ANGLEŠKE NAMERE

Angleški list "Star" predlaga, naj bi se po sedanji vojni osnovala posebna mednarodzračna mornarica z 20 tisoč bombniki. Naloga te mornarice bi obstojala v tem, da bi bdela nad Nemčijo, če bi se hotela zopet oborožiti. Stroške za to mornarico bo morala nositi Nemčija.

Nadalje piše angleški list, da bo treba po vojni izgnati vse vodilne funkcionarje sedanjega režima iz Nemčije. Ko bo to storjeno, se bo osnovala demokratična vlada iz nemških državljanov, ki so bili pred sedanjo vojno dokazano nasprotni nar. soc. režimu. V provincah bodo delovali nemško govoreči Angleži in Francozi kot svetovalci pokrajinskih oblasti. Odpravljene bodo vse tvornice orožja in streliva, letalstva, ladjedelnice za gradnjo podmornic, bojne ladje in razdejana bodo vsa pomorska oporišča. Nemčija bo morala poleg tega plačevati 10 odstotkov svojega letnega proračuna na račun reparacij.

NAJVEČJI VODOVOD

Nedavno so vodne mase Apulskega vodovoda dosegle najbolj oddaljene kraje Saletinskega polotoka v Italiji. S tem so rešili staro vprašanje, s katerim se je bavilo italijansko javno mnenje vedno znova že od osemdesetih let prejšnjega stoletja. Celih 33 let so gradili ta vodovod, ki je s svojo dolžino 995 milj najdaljši na svetu. Drugi največji vodovod je Golgardiejski v Avstraliji, ki meri 351 milj, tretji pa je vodovod Los Angelesa, ki meri 154 milj.

DENARNE POŠILJATVE

se še dostavljajo v Jugoslavijo in Italijo. Prosimo pa pošiljatelje nakazil za stari kraj, da pošiljajo v takih svotah, kakor tu navedene, namreč v ravnih svotah po sto, kot 100, 200, 300, 400 ali 500 dinarjih. To radi praktičnosti izplačil.

Kdor želi poslati pošiljatev potom kabla (brzojavu), lahko stori po znižani ceni za $1.00, kar je treba namreč dodati k cenam za gotove svote dinarjev. (Ta znižana cena za kabeliranje velja le za Jugoslavijo.)

Naše cene so zdaj:

JUGOSLOVANSKI DINARJI:

Za $ 2.40	100 Din
Za $ 4.60	200 Din
Za $ 6.70	300 Din
Za $ 8.80	400 Din
Za $10.50	500 Din
Za $20.50	1000 Din
Za $40.00	2000 Din

ITALIJANSKE LIRE:

Za $ 3.05	50 Lir
Za $ 5.90	100 Lir
Za $ 11.50	200 Lir
Za $ 17.00	300 Lir
Za $ 28.00	500 Lir

Nakazovati pošiljatve, da bi se izplačale v ameriških dolarjih zdaj ni mogoče.

Vse pošiljatve naslovite na:

JOHN JERICH
1849 West Cermak Road,
CHICAGO, ILL.

VSI KATOLIŠKI SLOVENCI IN SLOVENKE V CHICAGI

vabljeni, da pristopite k prvemu in najstarejšemu društvu v naselbini,

Dr. sv. Štefana

ŠTEV. 1, K. S. K. J.

Smrtninska zavarovalnina—podpora v bolezni—preskrba dostojnega pogreba — šport za mladino.

Odbor za leto 1940:

JOSEPH OBLAK, ml. predsednik. JOHN PRAH, tajnik,
ANTON KREMESEC, blagajnik.

DESETI BRAT

IZVIREN ROMAN

Spisal Jos. Jurčič

Od stráni je slišala, da doktor Kaves, o katerem ni živ krst vedel, da je njen zakonski mož — da ta doktor Kaves ne živi posebno v strahu božjem in pošteni čednosti, kar se ženstva tiče. — O, zakaj ni tega pred slišala! — In vendar tudi zdaj ni verjela, ni mogla verjeti! Ko sta se sešla, kar pa je malokdaj bilo, vprašala ga je, ali je to res ali ne. On je sicer tajil, pa ne veliko. In ko se je začela bridko jokati, pustil jo je in šel. "Neumnica!" to je bila vsa tolažba, vse opravičevanje.

V enem pogovoru jima je govorica prišla na sv. vero in na Boga. Iz nekaj besedi, katere je govoril, razvidelo se ji je, da nima nobene vere. Ko se je s strahom od njega obrnila, roki sklenila in zavpila: "Jezus, kaj bo s teboj!" zasmejal se je zaničljivo, vstal in šel, pozdravivši jo z lepo besedo: "Ti si neumna!"

In vendar ga je rada imela. Molila je zanj, molila je tačas in še potlej v drugačnih časih in še jaz sem moral ž njo moliti zanj!

Kakih šest mesecev po oni nesrečni poroki je stric moje matere zbolel. Naredil je testament. Moja mati ga je ljubila kakor očeta, ker ji je vest vedno očitala, da se je zelo pregrešila v poslednjem času zoper njega, stregla mu je še z večjo neutrudnostjo noč in dan.

Doktor Kaves je bil poklican k staremu gospodu. Do tega je imel stari največje zaupanje. Mislil je, da je to njegov prijatelj, da ga bo on še smrti otel, če ga bo le kdo. Kako strahovito se motimo na tem svetu!

Moja mati je doktorja, preden je bolnika videl, na stran poklicala ter ga je s sklenjenimi rokami prosila: "Peter, ljubi Peter! Skrbi z vso svojo vednostjo, da boš strica ozdravil. On je moj dobrotnik in bo tvoj. Bog naju varuj pregrešne želje, da bi umrl! Temveč jaz rada čakam še deset, dvajset let, da so le stric živi in zdravi!"

"Skrbel bom!" — dejal je on.

Dal mu je nekega črnega zdravila. Polovico je bolnik v dveh dneh popil, tretji dan je umrl. Tačas moja mati ni slutila nič hudega. Pozneje pak je v svojih burnih dnevih govorila, da je Kaves stricu zavdal. Skazati mu ne morem! Enkrat sem mu to omenil in na obrazu sem bral, kakor bi bilo res! Bog bo sodnik! Naj bo milostljiv!

Sodnija je po stričevi smrti vzela testament in premoženje v svoje varstvo. Majdalena Strug je bila imenovana v poslednjem stričevem sporočilu za edinega dediča. Doktor Kaves je mislil, da je na koncu svojega namena.

Pa Bog je drugače obrnil.

Skazalo se je, da plemenitaš Strug, moje matere stric, vprek svojemu bogastvu ni nič lastnega premoženja imel. Vse je bil namreč podedoval po neki teti. Ta pak je imela sina, za katerega se ob smrti materini ni vedelo, kje je, in so ga sorodniki za mrtvega naznanili.

Leto pred stričevo smrtjo je bil z daljnega prišel v svojo domovino nazaj. Ker pa je videl, da je stric že na koncu svojega življenja, ni hotel precej svoje pravice tirjati. Zdaj pa po Strugovi smrti se je očitno oglasil in skazal. Testament je bil ovržen ,Majdalena ni imela nič, razen zapuščine svojega očeta, katera pak ni bila veliko večja ko dota vsake boljše kmečke hčere.

Pravda, katero je moja mati po prigajanju doktorjevem začela, iztekla se je na njeno izgubo prav v kratkem času, ker je bilo vse očito po zakonu.

Zdaj šele je prišlo moji matèri spoznanje, popolno, pa strašno spoznanje!

Ko je doktorja, ki se je je odslej čisto ogibal, poiskala in ga opomnila, naj se sklenjena zveza raznani, ko mu je povedala, da bom jaz prišel v kratkem času na svet kot sad te zveze: tačas se ji je pokazal pravi doktor Kaves.

"Jaz te zdaj ne poznam! Beračice ne maram, posebno grde ne!" To so bile zadnje besede, ki je je ž njo govoril. Ta skušnja je bila pač poučilna, ali draga moja mati bi bila skoro življenje dala zanjo. Morda bi bilo bolje!

Ko je ozdravela na vročinski bolezni, pokazala se je druga bolezen, blaznost. Razum in zdravje na duhu se ji je za nekaj časa povrnilo, ko sem se jaz rodil. Pa ne dolgo potem in zopet se je je lotilo. In vse njeno življenje se je menjavalo zdravje in blaznost.

Pač je imela dokaze sklenjenega zakona z doktorjem Kavesom v roki. Pa tožiti ga ne bi bila hotela — ljubila ga je še zdaj, nevredneža; in ko bi ga bila hotela tožiti, ne bi bilo več mogoče, zakaj Kaves se je kaj takega bal in šel iz dežele tačas, ko je moja mati pri tujih ljudeh in napol mrtva ležala. Kam je šel, ni nihče vedel.

Od kraja je stanovala moja mati v mestu. Kmalu pak je sprevidela, da v mestu njeno malo premoženje ne bi dolgo trpelo. Preselila se je z menoj na kmete. Sorodnik, ki je bil namesto nje podedoval Strugovo graščino, ponujal ji je svojo pomoč. Pa ničesar ni hotela vzeti.

Jaz sem ji bil edino veselje. Brez mene ni bila nikjer, ni delala ničesar. Le enkrat se spominjam, ko je bila zopet temna senca prevzela ji um in pamet in sem jaz deček štirih let jokaje gledal čudni njen obraz ter poslušal nenavadne, nekaj divje besede svoje ljube matere in si v smrtnem strahu nisem tega mogel razložiti: tačas se spominjam, da me je pehnila od sebe in dejala: "Proč, ti si njegov!" Pa koj v tistem hipu se ji je um povrnil, stisnila me je k sebi in dejala: "Ni res, moj, moj!" Ko bi sto let živel, tega ne bi mogel pozabiti.

Ko sem nekoliko odrastel, učila me je brati in pisati sama. Sicer pa mi je vedno pripovedovala, da bom študiral, da bom učen mož. Meni to ni dopadalo. Rajši sem letal okrog po hosti in polju nego sedel pri bukvah. Sicer pa je mati moja nevede jemala mi veselje do učenja in mi cepila kali takega brezpridnega življenja, kakor sem ga res imel. To pa je bilo posebno tačas, ko se ji je bolezen vračevala in mi je, ne vede kaj govori, pravila vse, kar sem jaz tebi povedal in še več, vse bolj natanko. Tako sem se, dasi vem, da mati ni nikdar tega hotela, navdal sovraštva do tistega moža, ki mi je življenje dal, ki je pa materi tako neusmiljeno srečo podrl in pokopal. Že kot mlad fant sem si ga želel dobiti, da bi tako ravnal ž njim, kakor je on z materjo. Le z nevoljo, in da bi matere ne žalil, molil sem zvečer ž njo vred "za časno in večno srečo očetovo."

BREZŽIČNA ZVEZA MED VLAKI V ITALIJI

Kakor poročajo rimski listi, namerava uprava italijanskih železnic v najkrajšem času opremiti vse vlake z napravami za brezžično telegrafijo in telefonijo. Poskusi, ki so jih napravili v to smer, so se dobro obnesli. Poedine postaje bodo imele območje 100 km in bodo posredovale radio-telegrafski in telefonski promet s potniki, kakor tudi železniških postaj z vlakovnim osebjem.

—o—

Ne odlašaj na jutri, ali pa "bom že enkrat," še danes stopi h sosedu in ga nagovori, da si naroči "Am. Slovenca."

DR. J. E. URSICH

ZDRAVNIK in KIRURG

Urada:

1901 West Cermak Road

1—3 in 7—8 P. M. razun ob sredah.

Tel. Canal 4918

3925 West 26th Street

4—6 P. M. in po dogovoru.

Tel. Lawndale 6287

CHICAGO

Rezidenčni tel.: La Grange 3966

ROJAKI SLOVENCI!

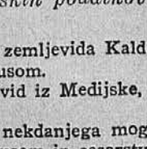

Kadar želite okrasiti grobove svojih dragih, ne pozabite, da imate na razpolago lasnega rojaka.

Postavljam in izdeljujem vse vrste nagrobne spomenike v vseh naselbinah države Illinois. Cene zmerne, delo jamčeno, postrežba solidna. Se priporočam!

Kadarkoli nameravate kupiti nagrobni spominski kamen, pišite na podpisanega za vsa pojasnila in za cene. V Vašo korist bo.

Joseph Slapničar

SLOVENSKI KAMNOSEK

527 North Chicago Street,

JOLIET, ILL.

Telefon 2-4787

ZASTONJ!

dobi vsak

STARI ali NOVI naročnik

"Amerikanskega Slovenca", ki plača v dobi

od 1. februarja pa do 15. aprila 1940

CELOLETNO NAROČNINO

KRASEN ZGODOVINSKI ZEMLJEVID

ki podaja 5700 let svetovne zgodovine.

Ta zgodovinski zemljevid ima obliko knjige in vsebuje 32 strani zanimivih zgodovinskih podatkov.

— NA 1. STRANI kaže sliko zemljevida Kaldejske, Elamitske in Hititejske dobe 3800 let pred Kristusom.

— 2 in 3 STRAN kaže zemljevid iz Medijske, Babilonske in Perzijske dobe.

— 4 STRAN, kaže zemljevid nekdanjega mogočnega perzijskega cesarstva, okrog 500 let pred Kristusom in cesarstvo Aleksandra Velikega okrog 323 let pred Kr.

— 5 STRAN kaže zemljevid mogočnega Rimskega cesarstva z obširnimi mejami, ki zavzema angleško otočje in vsa ozemlja, ki mejijo na Sredozemsko morje v Evropi, Afriki in Azije, notri do Indije.

— 6 in 7 STRAN kaže starodavno mogočno Grčijo.

— 8 in 9 STRAN kaže Rimsko cesarstvo v dobi 100 let po Kristusu, z zemljevidom tedanjega Rima.

— 10 in 11 STRAN kaže zemljevid Evrope in pota, po katerih so se razna barbarska plemena preseljevala iz Azije in drugih krajev v razne kraje Evrope.

— 12 in 13 STRAN kaže 4 zemljevide: Eden kaže Kanaansko deželo razdeljeno med 12 rodov. Druga kaže Palestino v Kristusovem času. Tretja kaže Anglijo in Francijo v letu 1360 in četrta kaže Francijo v letu 1422.

— 14 in 15 STRAN kaže zemljevid meje Anglije v letu 350 po Kristusu. — Potem angleško zmago od leta 450 do konca 6. stoletja. — Potem Anglijo v 8. stoletju in Anglijo po Wedmorskem miru.

— 16 in 17 STRAN pa kaže, kako so razni raziskovalci odkrili Južno in Severno Ameriko in razna otočja z navedbo imen in časa, kedaj so bila odkrita itd.

— 18 in 19 STRAN, Zemljevid nove Evrope. Novo organizirane evropske države v letu 1763.

— 20 in 21 STRAN. Zemljevid centralne Evrope v letu 1812. v Napoleonovih časih.

— 22 in 23 STRAN kaže zemljevid zapadne fronte v letih 1914—1918.

— 24 STRAN kaže Evropo in meje njenih držav v letu 1914.

— 25 STRAN kaže Evropo v letih 1919—1938.

— 26 STRAN kaže Evropo in meje držav v letu 1939.

— 27 STRAN, kaže Evropo in kraje po katerih bivajo razne narodnosti.

— 28 STRAN kaže, kako se je pričelo koloniziranje v novem svetu pod imenom "Plymouth and London Companies" v letih 1606. do 1620. Potem doba kolonij in njih razvoj od leta 1620 do 1681.

— 29 STRAN kaže kje so se vršile v Ameriki vojske med Francozi in Indijanci. Druga mapa na isti strani kaže nastoj prvih 13 držav iz katerih so se pozneje razvile Združene države.

— STRAN 30. Zemljevid, ki kaže Združene države v dobi civilne vojne leta 1861.

— 31 STRAN. Zemljevid, ki kaže kako so si Združene države pridobile nadaljna ozemlja na tem kontinentu.

— 32 STRAN pa kaže, kedaj so se pridružile razne države v Unijo i. t. d.

— NA PLATNICAH zgodovinski podatki raznih potovanj raziskovalcev, ki so odkrili razne dežele in otočja.

Do tega krasnega zgodovinskega zemljevida bo upravičen vsak naročnik "Amerikanskega Slovenca" v tej kampanji, ki bo bodisi obnovil, ali pa se na novo naročil in plačal celoletno naročnino za list "Amerikanski Slovenec". Pogoj je: Celoletno naročnino se mora plačati. Polletne naročnine ne pridejo v upoštev. Zato je v tej kampanji važno, da vsak plača bodisi če se naroči na novo ali pa če samo obnovi naročnino za CELO LETO, da bo deležen te izredne nagrade za naročnike. Tisti, ki bodo pa pridobili nove naročnike, bodo pa deležni povrhu tega še posebnih nagrad, ki so določene za one, ki pridobivajo nove naročnike. Preberite pazno tudi oni kampanjski oglas.

Vsi tisti, katerim je naročnina za "Amerikanski Slovenec" že iztekla, ali ki jim mogoče bo šele v prihodnjih mesecev, naj zdaj tekom te kampanje obnove naročnino za eno leto naprej, da bodo deležni BREZPLAČNO TEGA KRASNEGA ZGODOVINSKEGA ZEMLJEVIDA.

Poslužite se te redke prilike! Ne zamudite jo!

Naročnino lahko pošljete direktno na Upravo lista, ali pa jo izročite našim zastopnikom(cam) po vaših naselbinah. Kakor hitro bo Uprava prejela plačilo za naročnino za vas, bo vam takoj dostavila po pošti 1. izvod omenjenega zemljevida.

AMERIKANSKI SLOVENEC

1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Trunk

V kake težkoče lahko vsak pride, naj bo potem to Grdina v Clevelandu, ali fajmošter v Leadvillu. Avstrija je dala ričeta in tu sem le privolil nekoč, da hočem pri testamenttu biti za pričo, ker je bila sila in smrt ne čaka, pa je še zdaj po dolgih letih med gorami vse polno farjev, dasi sem bil le za pričo. Bežte,bežte.

G. Anton Grdina je nekaj zapisal v A. S. tudi o "Pisanem polju." Molek kar skače, češ, da naj priskoči "father" Trunk Grdinatu na pomoč. Bežte, bežte. .zopet. Ako je g. Grdina res kaj zakrivil, ga prav nihče ne more rešiti krivde, kakor pač nikogar, in če koga sodišče tudi oprosti. Če pa ni kriv, ne potrebuje zagovora, in to velja kakor pri vsakem tudi, če bi koga sodišče tudi obsodilo.

*

Doba velikih ruskih pisateljev, ki so znani pod označbo "ruski realisti" je minila. Znani Gorky se tudi še prišteva med realiste, ampak se razločuje od Dostojevskega kakor noč od dneva. Gorki posega v realno življenje, ki je v marsičem grdo in odurno, umazano, ostudno, blatno . . . ampak posega tako, da ostaja v blatu, umazanosti in tako življenje še bolj umaže. Dostojevski gre v blato, ga prikazuje, kako je smrdljivo,ampak se sam ne umaže ne oskruni. To je razlika med umetnostjo in umazanostjo.

V trilogiji "Bratje Karamazovi" omenja Dostojevski v kakšno blato lahko zabrede tudi kak aristokrat, in v ti zvezi vpelje v povest neko revico pod označbo "ofikana Lizika." Se moraš prijeti za nos, da ne občutiš smradu. In če čitaš, vzdihneš, da je človek zmožen pasti v take moralične globočine.

Pri Gorkiju utegneš še potegniti sapo v nos, da zajameš ves smrad, ako si namreč sam umazan in smradljiv in blaten, in tu ni v realizmu nobene umetnosti, narobe,smrad iz globine človeških strasti postane le podvojena.

Well, tako je, če hoče kdo razumeti realizem v umetnosti.

O smradu in nižavah človeških slabosti in strasti se pa ne piše morda le v romanih. Blata je med nami ljudmi obilno dan na dan. Ali se primeš za nos in ga zamašiš, ali pa potegneš sapo skozi nos, da več ujameš?

Med nami ne gre za bogve kakšne zamotane psihologič ne probleme. Ker smo priprosti ljudje, zajemamo tudi le iz navadnega življenja, in če gre za nižave v človeških slabostih in zablodah, kakršnim smo podvrženi vsi, se vlači smrad na dan v oblikah raznih storic, ki imajo za predmet kako resnično ali izmišljeno dogodbico, kjer igra vlogo kak kaplan, kak fajmošter, kaka kuharica, kaka "štruca." Poglejte samole dopise naših — realistov, in poglejte v kolone, kjer se ta smrad servira čitateljem.

Ko čitaš o "ofikani Liziki" pri Dostojevskemu in si sam kolikor toliko čist, da ne iščeš namenoma smradu, povesiš glavo, pa čitaš do konca in se morda potrkaš na prsa. In če čitaš o smradu pri Gorkiju, boš že po prvih stavkih pognal čtivo v kot, ako si pač sam brez smradu in blata. Če si pa sam poln blata in smradu hočeš, iščeš,in se nad njim naslajaš, se boš morda zmrdnil pri Dostojevskemu in pri "ofikani Liziki," ampak pri Gorkiju boš požiral in vohal.

Psihologičen problem.

Razne nečedne storije iz farovžev in od kuharčnih predpasnikov so pri nas na redu, ker smo priprosti ljudje in ne poznamo drugih problemov, ampak pri čitateljih in pisateljih je problem isti: Kdor je sam proti blatu vsaj teoretično, sam čist, kolikor mu je mogoče, bo povesil glavo in vzdihnil, kdor pa je sam umazan in "ofikan," bo pisal naprej in naprej, in tiskal in čital, ker le moralično umazanemu ni prav nič dosti umazano.

Tu je realizem življenja vsaj med amerikanskimi Slovenci, in tam, kjer pišejo in objavljajo razne — farške storice, ki so mastne le moraličnim umazancem in propalicam.

—o—

FINCI ŠE MISLIJO NA OBRAMBO

Helsinki, Finska. — Kakor kaže, finsko prebivalstvo, kljub bridki izkušnji, ki jo je doživelo, še vedno ni opustilo misli na vojno. Tako se je na tisoče moških in žensk odzvalo pozivu ter prinašajo vladi svoje zlate prstane in druge dragocenosti, da se bo s tem zbral sklad šest milijonov dolarjev v svrho utrdbe države, zlasti za nabavo bojnih aeroplanov.

Danes se počuti boljšega kakor v letih, odkar jemlje Herbtex

Mož iz Claysville je imel neprebavo vsled nervoznosti, trpel je na plinu, kislem želodcu, krčih in slabem počutku. Bil je žolčen, zaprt in omotičen. Pravi, da je Herbtex čudovit.

MR. W. H. KERNS

"Predno sem začel uporabljati Herbtex, sem trpel cela leta vsled stanja mojega želodca, jeter in drobovja," pravi Mr. W. H. Kerns iz Claysville, Penna.

"Moj želodec je postajal čimdalje slabši in prišlo je do tega, da sem mogel komaj kaj pojesti, ne da bi mi povzročalo dosti težav. Res, komaj sem končal obed, ko sem imel že ostre napade neprebave ali pekočin in vse v želodcu sem čutil kakor kepo svinca. Zaprtje me je nadlegovalo skoraj vedno in moja jetra so bila tako počasna, da sem se pogosto čutil žolčen in nekako onemogel. Moje spanje sploh ni bilo poživljajoče in jed mi ni nikoli nekako prav teknila.

"Živci so mi bili razdrapani in pogosto sem imel napade omotice, ki so me skoraj popolnoma zdelali.

"Poskusil sem toliko različnih zdravil, ne, da bi se kaj izboljšal, da sem skoraj opustil upanje, da zopet ozdravim, toda neki prijatelj mi je rekel, naj bi poskusil Herbtex, češ, da se zdi, da pomaga vsakomur, in tako sem si preskrbel zalogo Herbtex, akoravno sem bil od začetka nekoliko skeptičen. Tekom nekaj dni sem pričel čutiti se boljšega in koncem tretjega tedna sem se počutil res "pri sebi". Zdaj imam dober apetit in najboljše pri tem je, da vse, kar jem, prija želodcu ter ne trpim nikdar na plinu, krčih ali kislosti.

"Zaprtje je premagano, živci so se mi pomirili, omotičnih občutkov nisem imel cele tedne in moja moč je upostavljena. Z veseljem povem svojo izkušnjo s Herbtexom, upajoč, da bodo čitali drugi, ki trpe kot sem jaz, in, da bodo tudi poskusili Herbtex.

POSEBNA PONUDBA: redna cena za Herbtex je $1.25, pošljite samo $1 v Money Order, gotovini ali čeku na Herbtex Co., Dept. A1, Wheeling, W. Va., in zavoj Herbtexa (zaloga za več kot dva tedna), vam bo poslan s poštnino plačano.

Tiskarna Amerikanski Slovenec

1849 West Cermak Road,
CHICAGO, ILLINOIS

Izdeluje vse vrste tiskovine, za društva, organizacije in posameznike, lično in poceni.

Poskusite in prepričajte se!